

Międzynarodowa Konferencja w ramach projektu „Islandia i Polska przeciw wykluczeniu z kultury” „Kultura jest dla wszystkich” Wrocław, 18–19 kwietnia 2016 r.

W dniach 18–19 kwietnia 2016 r. we Wrocławiu odbyła się Międzynarodowa Konferencja „Kultura jest dla wszystkich”. Była ona częścią projektu „Islandia i Polska przeciw wykluczeniu z kultury” realizowanego w oparciu o ideę audiodeskrypcji, to znaczy słownego opisu dzieła, sporządzonego tak, aby było jak najczytelniejsze dla osób z niepełnosprawnością wzrokową. Projekt był realizowany w obrębie programu „Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego”. Ze strony polskiej liderem projektu było Centrum Kultury Wrocław-Zachód, w którego gościnnych progach odbyła się przedstawiana konferencja, zaś jego partnerami były Bíó Paradís oraz Gaflara-leikhúsið i Myndlistaskólinn í Reykjavík. W trwającym w latach 2013–2016 projekcie wzięło udział ponad 10 000 uczestników z Polski i Islandii. W jego ramach organizowano warsztaty tworzenia audiodeskrypcji, integracyjne warsztaty teatralne i warsztaty filmowe, wystawy, spektakle, koncerty.

W programie konferencji znalazły się wystąpienia nie tylko referentów z Polski i Islandii, ale także Austrii, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Serbii, Ukrainy i Włoch. Tematyka prezentacji dotyczyła m.in. wprowadzania audiodeskrypcji w poszczególnych krajach, dostępności nauki i sztuki w cyberprzestrzeni, nowych technologii ułatwiających polepszenie dostępności do kultury osób z niepełnosprawnością, przede wszystkim wzrokową. Prezentacje spotkały się z dużym zainteresowaniem, czego wyrazem były między innymi liczne pytania zadawane referentom po wystąpieniach.

Obrady rozpoczęło wystąpienie Marty Niebieszczańskiej z Islandii zatytułowane „Aktywność osób niepełnosprawnych w Islandii”. Tuż po niej Barbara Szymańska zaprezentowała „10 lat audiodeskrypcji w Polsce”. Następne wystąpienie dotyczyło „Doświadczenia w pracy nad projektami z grupami uczniów o różnych niepełnosprawnościach”, a jego autorką była przedstawicielka Islandii Aslaug Thorlacius. W dalszej części programu znalazły się referaty prelegentów z Polski, Serbii i Włoch. Darja Blagojević przedstawiła informacje na temat „Audiodeskrypcja w Serbii”, a Regina Młynarska przygotowała wystąpienie zatytułowane „Dostępność poprzez projektowanie uniwersalne”. Kolejna prelegentka, Marta Żaczkiewicz, zaprezentowała referat pod tytułem „Dostępność kultury z perspektywy praktyka i instruktora orientacji przestrzennej”. Zaś tematem ostatniego w sesji przedpołudniowej wystąpienia było „Kino bez barier: włoski projekt pomagający dorosłym i dzieciom w odbiorze filmów i poznaniu świata osób niepełnosprawnych” autorstwa Evy Schwarzwald z Włoch.

W popołudniowej sesji pierwszego dnia konferencji znalazły się następujące wystąpienia: „Audiodeskrypcja w teatrach i operach: utrudnienia i rozwiązania” Frédérica le Du z Francji, „Audiodeskrypcja na żywo” autorstwa Martina Zwischenbergera z Austrii, jak również „Od warsztatów dla dzieci do wystawy narracyjnej. O udostępnianiu zbiorów Muzeum Śląskiego osobom niepełnosprawnym”, którego autorką była Beata Grochowska z Polski. Przygotowane przez reprezentującą Ukrainę Marianę Onufryk wystąpienie zostało zatytułowane „Projekt Organizacji Poza-rządowej „Rodyna”: „Edukacja integracyjna: dopasować się do normalności”, a Izabela Mrochen z Polski przygotowała referat pt. „Dostępna nauka i sztuka w cyberprzestrzeni – e-podręczniki dla wszystkich odbiorców”.

Kolejny dzień rozpoczął się sesją, w której znalazły się „Warsztaty pokazowe tworzenia audiodeskrypcji” prowadzone przez Tomasza Strzyńskiego z Polski, „Nowe technologie w audiodeskrypcji – nowa technologia udostępniania, czyli aplikacja „AudioMovie” przygotowane przez Annę Jankowską z Polski, „Aplikacja „Greta und Starks” i międzynarodowa współpraca nad szerokim dostępem do audiodeskrypcji” autorstwa Waldemara Razika z Niemiec oraz „Dostępna kultura to proste” Macieja Augustyniaka z Polski. Sesję zakończyły „Warsztaty pokazowe techniki Didu – nowoczesnego sposobu udostępniania sztuk plastycznych” przygotowane przez Cristinę Velasco z Hiszpanii.

Wydarzeniami towarzyszącymi były wystawy prac niepełnosprawnych uczniów i studentów szkoły artystycznej Myndlistaskólinn í Reykjavík, koncerty w wykonaniu niewidomych artystów z Polski oraz islandzkiego artysty Teitura Magnússona.

Warto zaznaczyć, że w Polsce niewiele jest organizowanych konferencji dotyczących problematyki osób niewidomych i słabowidzących, cieszą zatem wszelkie inicjatywy umożliwiające wymianę doświadczeń między praktykami prowadzącymi szeroko pojętą rehabilitację osób z niepełnosprawnością wzrokową a naukowcami, których zainteresowania badawcze lokują się w pedagogice osób niewidomych i słabowidzących. Tyflopädagogika jako subdyscyplina pedagogiki specjalnej jest nauką zarówno teoretyczną, jak i praktyczną. By mogła się rozwijać, potrzebuje z jednej strony badań i koncepcji teoretycznych dotyczących nowo pojawiających się inicjatyw praktycznych powstałych w odpowiedzi na zapotrzebowanie podmiotów jej zainteresowania, a z drugiej strony musi być blisko rzeczywistych potrzeb i problemów człowieka z niepełnosprawnością wzrokową. Wystąpienia konferencyjne przyniosły, moim zdaniem, nowe problemy, które warto dodać do problematyki badawczej z zakresu tyflopädagogiki np. wykorzystanie echolokacji w orientacji przestrzennej. Uczestnicy mogli także poznać własnymi zmysłami próbkę techniki Didu, ponieważ specjalnie na tę okazję został sprowadzony z hiszpańskiego Muzeum Prado jeden z obrazów przystosowanych dla poznania przez osoby niewidome. Moją uwagę zwrócił także fakt, iż wśród prelegentów znalazły się osoby niewidome i słabowidzące. Warto to podkreślić, gdyż nierzadko zdarza się, że podejmowane są różnorodne problemy czy wprowadzane usprawnienia mające na celu ułatwianie życia osobom z niepełnosprawnością bez możliwości usłyszenia głosu na ich temat ze strony osób, do których są kierowane.